

Sekcja Fitoterapii Polskiego Towarzystwa Lekarskiego w 15-leciu istnienia

Sekcja Fitoterapii PTL została powołana w dniu 27 listopada 1998 roku, a zatem jesienią tego roku minie 15 lat jej istnienia.

Sekcja Fitoterapii PTL powstała dzięki inicjatywie i zaangażowaniu przedstawicieli środowiska zielarskiego i medycznego, m.in. dra Jerzego Jambora, prof. Jerzego Lutomskiego, prof. Jana Hasika, prof. Jerzego Alkiewicza i dra Witolda Kapczyńskiego. Widzieli oni potrzebę utworzenia organizacji jednoczącej specjalistów z różnych dziedzin, przychylnie nastawionych do fitoterapii, w sytuacji coraz większego opanowywania rynku lekarskiego przez nieuprawnionych do tego różnego autoramentu uzdrowicieli i zielarzy. W tym miejscu należy wspomnieć o dużym poparciu dla tej idei ze strony prezesa PTL – prof. Jerzego Woy-Wojciechowskiego, wielkiego orędownika leku roślinnego.

Sekcja Fitoterapii postawiła sobie za cel wspieranie badań naukowych w dziedzinie fitoterapii oraz upowszechnianie doświadczalnej wiedzy lekarskiej związanej ze stosowaniem leków roślinnych. Temu celowi służy organizowanie sejmików i konferencji naukowych. Sekcja wydaje również czasopismo „Postępy Fitoterapii”, popularyzujące wśród lekarzy i farmaceutów badania analityczne, biologiczne, farmakologiczne i kliniczne w zakresie surowców i leków roślinnych.

Ziołolecznictwo, czyli fitoterapia, nie jest jeszcze, jak się wydaje, z dostatecznym uznaniem traktowane przez lekarzy, a także przez część farmaceutów. Można spotkać się z opinią, że fitoterapia jest alternatywą w odniesieniu do terapii lekami syntetycznymi. Otóż Sekcja Fitoterapii stoi na stanowisku, że jest ona uzupełnieniem lub wspomogieniem terapii preparatami syntetycznymi. Stąd od samego początku Sekcja uczestniczy w szkoleniu lekarzy i farmaceutów w zakresie fitoterapii.

Należy dodać, że istnieje ścisła współpraca pomiędzy Sekcją Fitoterapii PTL, a Polskim Komitetem Zielarskim. Warto przypomnieć, że to Zarząd Główny Polskiego Komitetu Zielarskiego wystąpił z formalnym wnioskiem w 1988 roku do Polskiego Towarzystwa Lekarskiego o powołanie Sekcji Fitoterapii, a dr Jerzy Jambor, ówczesny wiceprezes PKZ, reprezentował Sekcję na posiedzeniu Zarządu Głównego PTL. Działalność obu organizacji jest całkowicie różna. O ile działalność Polskiego Komitetu Zielarskiego dotyczy przede wszystkim pozyskiwania, wytwarzania i oceny jakościowej surowców i preparatów zielarskich, to Sekcja Fitoterapii PTL zajmuje się głównie ich praktycznym wykorzystaniem w terapii.

Od początku swojego istnienia Sekcja Fitoterapii stawiała sobie za cel doszkalanie lekarzy medycyny i farmaceutów z zakresu fitoterapii. W 1999 roku przy wsparciu finansowym firmy Phytopharm zorganizowano 7 szkoleń dla lekarzy pt. „Fitoterapia w praktyce lekarza rodzinnego”. W szkoleniach, które miały miejsce w wielu miastach Polski, prowadzonych przez wybitnych specjalistów z tej dziedziny, wzięło udział 450 lekarzy. Były to szkolenia bezpłatne. Jednak bez wsparcia firm farmaceutycznych szkolenia takie w późniejszym okresie nie były już możliwe. Dla wyjaśnienia podam, że Sekcja Fitoterapii utrzymuje się ze składek członkowskich i takiej działalności bez pomocy sponsorów nie jest w stanie prowadzić. Dlatego przez wiele kolejnych lat działalność szkoleniowa ograniczała się do uczestnictwa zainteresowanych lekarzy i farmaceutów w Sejmikach Zielarskich, sympozjach i konferencjach poświęconych fitoterapii. Aktualnie Zarząd Sekcji Fitoterapii PTL pracuje nad nową formą szkoleń internetowych dla lekarzy. Mamy nadzieję, że pierwsze tego typu szkolenia odbędą się jeszcze pod koniec tego roku.

Sekcja Fitoterapii usiłowała także rozwiązać dwie inne kwestie. W latach 2000-2004 starano się, poprzez Ministerstwo Zdrowia, wprowadzić do programów nauczania lekarzy zagadnienia związane z fitoterapią, ponieważ w trakcie studiów nie mają oni żadnych zajęć z tej dziedziny, co skutkuje m.in. brakiem jakichkolwiek informacji na temat leku roślinnego. Niestety, mimo usilnych starań profesorów: Jana Hasika i Jerzego Alkiewicza, ówczesnych prezesów Sekcji nie udało się tego zagadnienia rozwiązać jednoznacznie. Ministerstwo Zdrowia ze względu na przeciążony program studiów nie wyraziło zgody na poszerzenie ich o fitoterapię. Zaproponowało jedynie zajęcia fakultatywne na starszych latach studiów lekarskich i farmaceutycznych z fitoterapii. Jednak w przypadku studentów medycyny z realizacją tego rozwiązania są duże trudności.

Jeszcze inna kwestia dotyczyła podyplomowego szkolenia lekarzy rodzinnych z zakresu fitoterapii, w celu ubiegania się o tzw. certyfikaty umiejętności w tej dziedzinie. Początkowo Ministerstwo Zdrowia przychylnie zapatrywało się na takie rozwiązanie, jednak w efekcie umiejętność lekarza fitoterapeuty nie została przez Ministerstwo Zdrowia zaakceptowana.

W ostatnim okresie Sekcja Fitoterapii rozpisała Konkurs pt. „Racjonalna fitoterapia i suplementacja diety” objęty patronatem honorowym Prezesa PTL – prof. Jerzego Woy-Wojciechowskiego. Celem Konkursu było promowanie najlepszych na polskim rynku leczniczych produktów roślinnych oraz suplementów diety. Informacje o Konkursie zostały podane na Sejmiku Zielarskim w maju 2012 r. w Żerkowie, ukazały się w czasopiśmie „Postępy Fitoterapii” i zostały zamieszczone na stronie internetowej Sekcji. Ponadto w październiku 2012 roku do blisko 50 firm zajmujących się produkcją leków i suplementów roślinnych wysłano materiały informujące o warunkach uczestnictwa w Konkursie. Początkowo planowano przyjmowanie zgłoszeń konkursowych do końca 2012 roku, a następnie przedłużono termin do końca lutego 2013 roku. Niestety, ze względu na małą liczbę zgłoszeń Konkurs nie doszedł do skutku. Według naszego wcześniejszego rozeznania udział w Konkursie zgłaszało kilkanaście firm. Rzeczywistość okazała się jednak inna. Odnosimy wrażenie, że formuła tego typu konkursów straciła na znaczeniu, ze względu na błędy popełnione przy konkursach na najlepsze leki, jakie odbywały się poprzednio, a także ze względu na reklamy telewizyjne i radiowe, przynoszące firmom szybkie i znaczne korzyści finansowe.

W związku z powyższym Sekcja Fitoterapii stara się o wprowadzenie innej formy promocji leków i suplementów roślinnych, a mianowicie ich ocenę i rekomendację. Byłaby ona dokonywana przez wybitnych specjalistów z dziedziny fitoterapii. Uzyskana rekomendacja leku lub suplementu roślinnego mogłaby stanowić dużą pomoc przy staraniu się o rejestrację i dopuszczenie do obrotu ocenianego produktu. Informacje o nowej formie promocji produktów roślinnych zostaną zamieszczone na stronie internetowej Sekcji oraz opublikowane w „Postęпах Fitoterapii” i rozesłane do firm wytwarzających leki i suplementy roślinne.

Na zakończenie chciałbym jeszcze wspomnieć o współuczestnictwie Sekcji Fitoterapii w opracowywanej przez Polski Komitet Zielarski liście surowców zielarskich, które mogą być stosowane jako suplementy diety. Lista została opublikowana w ubiegłym roku w „Czasopiśmie Aptekarskim”, a w tym roku zostanie opublikowana na łamach „Postępów Fitoterapii”. Opublikowana lista surowców zielarskich będzie z pewnością bardzo przydatna przy planowaniu przez zakłady farmaceutyczne nowych suplementów diety. Poza tym porządkuje ona w dużym stopniu trudną sytuację, jaka panuje na polu roślinnych suplementów diety.

Oto krótkie podsumowanie ogólnej działalności Sekcji Fitoterapii PTL na przestrzeni 15-lecia jej istnienia.

*Prezes Sekcji Fitoterapii PTL
Prof. dr hab. Bogdan Kędzia*